МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

ЗМІСТ

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетигові інструменти мінімізації”

(*23 грудня 2025 р.*)

Г. І. Скиба, І. М. Беженар
Фінансово-маркетингові інструменти мінімізації ризиків продовольчої безпеки в умовах економічної невизначеності 9

І. М. Беженар, Г. І. Скиба
Ризики продовольчої безпеки України в умовах невизначеності та інструменти їх мінімізації 11

А. Г. Єфременко
Фінансові стимули сталого виробництва: ключ до зниження ризиків продовольчої безпеки 14

І. І. Каліна
Маркетингові інструменти у забезпеченні продовольчої безпеки 16

В. О. Заросило
Правові засади підтримання відповідного рівня продовольчої безпеки 18

О. І. Головко
Актуальність хеджування в контексті мінімізації ризиків продовольчої безпеки 21

А. С. Дуднік, Б. О. Могірчук-Клименко
Вплив цифровізації та AI-систем на формування ризиків продовольчої безпеки в умовах нестабільності соціально-економічного середовища 23

С. В. Матчук
Продовольча безпека як управлінський виклик: синергія науки та державних інституцій 25

К. Г. Кононенко
Стійкість гастрономічного туризму в умовах ризиків продовольчого забезпечення 27

В. П. Корнійчук
Механізми оптимізації інтеграції України в європейський економічний простір 30

М. М. Кривоберець, М. І. Башинська
Ризики продовольчої безпеки туристичної індустрії в умовах невизначеності 31

10. Kernel Annual Report 2025. Kyiv: Kernel, 2025. https://surl.li/ndcspw
11. World Bank. Rising to the Challenge of Transformation. Washington, DC: World Bank, 2025. URL: https://surl.li/abwjqu
12. AgriChain. URL: https://agrichain.com.ua/
13. CGAP. Enhancing Food Security through Finance-Enabled Food Systems Transformation. 2025. URL: https://surli.cc/ktjokq
14. EDF. 94% of Agricultural Finance Institutions See Climate Change as a Material Risk. 2025. URL: https://surl.li/tbedjl
15. White & Case. Food security and sustainable financing in Africa: Risks, hurdles and opportunities. 2025. URL: https://surl.li/bhuzzi .
16. EIB. The EIB reinforces global partnerships to boost food security. 2025. URL: https://surl.lu/xdzzoz

А. Г. ЄФРЕМЕНКО
канд. екон. наук, доц., Придніпровський інститут МАУП
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-6212-0660

ФІНАНСОВІ СТИМУЛИ СТАЛОГО ВИРОБНИЦТВА: КЛЮЧ ДО ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

В умовах зростаючої глобальної економічної й політичної турбулентності забезпечення продовольчої безпеки набуває статусу одного з пріоритетних завдань державної економічної політики та корпоративного управління агропродовольчими системами. Поглиблення кліматичних загроз, подорожчання енергетичних ресурсів, дестабілізація логістичних мереж і нестійкість фінансових ринків чинять суттєвий вплив на безперервність аграрного виробництва та доступність продовольства. У такому контексті впровадження сталих моделей господарювання розглядається не лише як екологічна необхідність, а й як дієвий механізм зміцнення фінансової резильєнтності аграрного сектору та мінімізації системних ризиків продовольчої безпеки.

Фінансові стимули сталого виробництва, зокрема субсидування та податкові преференції, відіграють провідну роль у системі інструментів державного регулювання розвитку агропродовольчої сфери. Їх економічний зміст полягає в цілеспрямованому перерозподілі фінансових ресурсів для покриття додаткових витрат виробників, пов'язаних із запровадженням ресурсоефективних, кліматично адаптованих та інноваційних технологій. Інвестиційні субсидії орієнтовані на оновлення виробничих потужностей, цифровізацію сільського господарства, розбудову зрошувальної інфраструктури та впровадження екологічно безпечних рішень, що сприяє стабілізації виробничих обсягів і зниженню рівня виробничих ризиків.

Податкові пільги як складова фінансово-економічних стимулів суттєво впливають на фінансову стратегію аграрних підприємств. Використання податкових кредитів, зниження фіскального навантаження та застосування механізмів прискореної амортизації формують передумови для активізації інвестиційних процесів, зміцнення ліквідності та підвищення платоспроможності суб'єктів господарювання. З погляду фінансового менеджменту це забезпечує стабілізацію грошових потоків, зменшення ризиків дефіциту капіталу та посилення спроможності підприємств ефективно реагувати на зовнішні шоки.

Аналітична оцінка результативності фінансових стимулів передбачає аналіз не лише їх прямого впливу на фінансово-економічні показники діяльності аграрних підприємств, а й їх опосередкованого ефекту на функціонування продовольчих ринків. Зокрема, стабілізація виробничих процесів сприяє зменшенню цінової волатильності, підвищенню передбачуваності постачань та зниженню ризиків виникнення дефіциту продовольства. Поряд із цим фінансові стимули впливають на трансформацію ризикової структури агропродовольчого сектору, переводячи короткострокові фінансові ризики у площину довгострокових інвестиційних зобов'язань, що обумовлює необхідність посилення систем управління та фінансового контролю.

З управлінської перспективи ключовим аспектом є узгодженість механізмів фінансового стимулювання зі стратегічними цілями сталого розвитку та забезпечення продовольчої безпеки. Результативність субсидій і податкових преференцій значною мірою визначається прозорістю процедур їх надання, чіткістю критеріїв відбору отримувачів та ефективністю систем моніторингу досягнутих результатів. Фрагментарне або недостатньо обґрунтоване застосування фінансових стимулів може зумовлювати зростання фіскальних ризиків, спотворення ринкових сигналів і зниження зацікавленості виробників у підвищенні ефективності використання ресурсів.

Важливе значення має порівняльний аналіз міжнародних практик реалізації фінансових стимулів сталого виробництва. Досвід країн Європейського Союзу демонструє тенденцію до поступового відходу від прямих форм підтримки на користь результатоорієнтованих фінансових інструментів, у межах яких обсяг державної допомоги корелює з досягненням конкретних екологічних та соціально-економічних цілей. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних ресурсів і мінімізації ризиків їх нецільового спрямування.

Фінансові стимули сталого виробництва виступають важливою складовою системи управління ризиками продовольчої безпеки. Їх цілеспрямоване та системне застосування забезпечує зміцнення фінансової стійкості агропродовольчого сектору, стабілізацію обсягів виробництва та зменшення чутливості до зовнішніх шоків. Подальше вдосконалення механізмів фінансового стимулювання має базуватися на інтеграції фінансових, управлінських і аналітичних підходів у межах довгострокової стратегії сталого розвитку.

Таким чином, фінансові стимули сталого виробництва доцільно розглядати як елемент комплексної системи управління ризиками продовольчої безпеки. Їх значення полягає не лише у наданні фінансової підтримки виробникам, а й у формуванні довгострокової резильєнтності агропродовольчих систем. Подальший розвиток інструментів фінансового стимулювання потребує поєднання методів аналітичної оцінки ризиків, фінансового прогнозування та стратегічного менеджменту, що дозволить забезпечити стабільне функціонування продовольчих систем в умовах зростаючої невизначеності.

Джерела

1. Financial sustainability in agri-food supply chains: A system approach. *Economia agro-alimentare/Food Economy*, 2023.
2. Community financing for sustainable food and farming: a proximity perspective. *Agriculture and Human Values*, 2022.

І. І. КАЛІНА

д-р екон. наук, професор ННІУЕБ МАУП
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5662-6967

МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах глобальної нестабільності, воєнних загроз, порушення логістичних ланцюгів та коливань продовольчих ринків проблема продовольчої безпеки набуває стратегічного значення для держави та суспільства. Забезпечення фізичної та економічної доступності безпечних і якісних продуктів харчування неможливе без ефективного використання маркетингових інструментів, які дозволяють узгодити інтереси виробників, переробників, торговельних мереж і споживачів, а також стабілізувати попит і пропозицію на продовольчих ринках.

Маркетинг у сфері продовольчої безпеки виступає не лише інструментом просування продукції, а й механізмом управління ринковими процесами. Через маркетингові дослідження формується інформаційна база щодо структури споживчого попиту, рівня доходів населення, цінової доступності продуктів та споживчих уподобань. Це дає змогу прогнозувати дефіцити, надлишки та ризики на продовольчих ринках і своєчасно реагувати на них.

У системі продовольчої безпеки ключову роль відіграють такі маркетингові інструменти [1]:

Маркетингові дослідження — аналіз попиту, споживчої поведінки, рівня продовольчої доступності та регіональних диспропорцій споживання.